

SXEDIO.H36

30.11.1959: Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ, ΚΑΙ Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ ΑΝΤΙΜΑΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΕΔΡΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ενα από τα πρωτοφανή της προεκλογικής εκστρατείας στις πρώτες προεδρικές εκλογές του Δεκεμβρίου του **1959** ήταν το γεγονός ότι ο Ιωάννης Κληρίδης, υποψήφιος του ΑΚΕΛ και της Δημοκρατικής Ένωσης ήταν ανθυποψήφιος του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου με τον οποίο συντάχθηκε ο Γλαύκος Κληρίδης, γιος του Ιωάννη Κληρίδη, δικηγόρος και υπουργός δικαιοσύνης στη μεταβατική Κυβέρνηση.

Ακόμα με τον πατέρα Κληρίδη τάχθηκε ο άλλος του γιος, ο Εάνθος, ο οποίος εμφανιζόταν σε πολλές προεκλογικές συγκεντρώσεις που είχε οργανώσει ο πατέρας του.

Το πρόβλημα για τον Γλαύκο Κληρίδη ήταν ότι ήταν υποχρεωμένος να δέχεται ή και να εγκρίνει πολλές φορές τις κατηγορίες ή τις ανακοινώσεις που εξέδιδε το Πατριωτικό Μέτωπο εναντίον του πατέρα του ή σε απάντηση ομιλιών του που εκφωνούσε για να απαντηθούν επιθέσεις που εξαπέλυε εναντίον του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Οι διαφωνίες πατέρα και γιου ήταν από την αρχή και ο Γλαύκος Κληρίδης έκαμε μια προσπάθεια να αποτρέψει τον πατέρα του να μη κατέλθει ως υποψήφιος και να αποφύγει την ήττα που προμηνυόταν αλλά δεν τον έπεισε.

Ετσι ενώ πατέρας και γιος έμεναν κάτω από την ίδια στέγη τα βράδια βρίσκονταν σε διαφορετικές εξέδρες και μιλούσαν ο ένας εναντίον του άλλου.

Ενα από τα θέματα που ήγειραν οι οπαδοί του πατέρα Κληρίδη ήταν η εντολή της Παλαιάς Διαθήκης "Τίμα τον πατέρα σου και τη μητέρα σου" καλώντας τον να ταχθεί παρά το πλευρό του.

Ο Γλαύκος Κληρίδης απαντούσε ότι "πατρός τε και μητρός τε και των άλλων προγόνων, τιμιότερον και

αγιότερον και σεμνότερον εστίν η πατρίς" απορρίπτοντας την πρόκληση.

Στις 30 Νοεμβρίου 1959 καθώς η προεκλογική εκστρατεία έπαιρνε φωτιά ο Γλαύκος Κληρίδης μιλώντας

σε συγκέντρωση στην Πλατεία Μεταξά (Ελευθερίας) της Λευκωσίας ανέφερε ότι πρώτος Πρόεδρος θα πρέπει να εκλεγεί ο πολιτικός αρχηγός της επανάστασης και Εθνάρχης Κύπρου Μακάριος ο Γ και πρόσθεσε (Μεταγλώττιση από εφημερίδα "Ο Φιλελεύθερος"):

"Δεν έχω πίστη στην Δημοκρατική Ενωση διότι την θεωρώ ως ένα νόθο κατασκεύασμα αποτελούμενο από πρόσωπα αντίθετων πολιτικών απόψεων, τα οποία καμιά κοινή ιδεολογία δεν τα συνδέει και τα οποία απλώς και μόνο για να πάρουν την εξουσία από τα χέρια του αγωνισθέντος λαού ανέβαλαν για την αύριο τις σοβαρές προσωπικές τους διενέξεις και πολιτικές διαφορές".

Στη συνέχεια απάντησε ένα προς ένα όλα τα επιχειρήματα της Δημ. Ενωσης δηλαδή ότι ο Μακάριος ενεργούσε αντιδημοκρατικά, ότι δεν πρέπει να εισφέρει η Δημοκρατία για τη συντήρηση στρατού και ότι ο Μακάριος κακώς ενήργησε όταν υπέγραφε τις συμφωνίες της Ζυρίχης και πρόσθεσε:

"Θυμάστε ότι ο κ. Ιωάννης Κληρίδης εδήλωσε στον τύπο ότι εάν ο Μακαριώτατος δεχόταν την αρχή ότι θα εξέλεγε τους υπουργούς από τη Βουλή, τότε δεν θα υπήρχε ανθυποψήφιος. Θεωρούσε δε τον όρο αυτό ως μια βασική ανάγκη για να μετατρέψει το δήθεν αντιδημοκρατικό Κυπριακό σύνταγμα σε δημοκρατικό. Με λύπη μου θα ήθελα να διαφωνήσω με τον πατέρα και συνάδελφο μου κ. Ιωάννη Κληρίδη. Ο μελετητής του συνταγματικού δικαίου γνωρίζει ότι υπάρχουν προεδρικά και Κοινοβουλευτικά πολιτεύματα. Ο μελετητής της συμφωνίας της Ζυρίχης γνωρίζει ότι το κυπριακό πολίτευμα, λόγω της συμφωνίας της Ζυρίχης είναι προεδρικό".

Τέλος ο Γλαύκος Κληρίδης επέκρινε την πολιτική του ΑΚΕΛ κατά την έναρξη του ένοπλου αγώνα της ΕΟΚΑ και την απόφαση του να συμπράξει με την

Δημοκρατική Ένωση χαρακτηρίζοντας την τακτική αυτή ως " φθηνόν παζάρευμα προς εκμετάλλευσιν δύο καταστάσεων".

Την ίδια μέρα ο πατέρας του μιλώντας στην πλατεία Μπαϊρακτάρη στη Λευκωσία τόνιζε σύμφωνα με την Εθνική **(1.12.1959)** ότι η Κύπρος με τις συμφωνίες της Ζυρίχης έγινε Αγγλο-Ελληνο-Τουρκική Αποικία.

Είπε ο Ιωάννης Κληρίδης (Μεταγλώττιση):

"Τι είναι η συμφωνία της Ζυρίχης; Μήπως μας απήλλαξε από το αποικιακό καθεστώς; Η Κύπρος με τη συμφωνία της Ζυρίχης, έγινε Αγγλο-Ελληνο-Τουρκική αποικία. Η Αγγλία διατηρεί κυριαρχικά δικαιώματα επί μέρους της Κύπρου. Η Ελλάδα και η Τουρκία θα διατηρούν επίσης στρατό στην Κύπρο. Και οι τρεις δυνάμεις έχουν το δικαίωμα να επέμβουν είτε μαζί είτε και μονομερώς εάν ποτέ θελήσουμε και να αλλάξουμε τα δεσμά με τα οποία μας έδεσε χειροπόδαρα η συμφωνία της Ζυρίχης.

Ερρίφθη επιπόλαιος ισχυρισμός ότι ο Κυπριακός λαός κατέστη ελεύθερος. Ποια ελευθερία απέκτησε ο Κυπριακός λαός, όταν είναι υποχρεωμένος να κινείται μονον εντός των δεσμών με τα οποία τον κρατούν δέσμιο οι συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου;

Διατυμπανίστηκε ότι η Κύπρος έγινε Κυπριακή Δημοκρατία. Αλήθεια, Κυπριακή Δημοκρατία κατ' όνομα μόνον. Κατ' ουσίαν όμως είναι διπλή δικτατορία του Προέδρου και του αντιπροέδρου, εάν ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος, οι οποίοι θα εκλεγούν, θελήσουν να μη εφαρμόσουν το σύνταγμα κοινοβουλευτικώς αλλά δικτατορικώς. Μπορούν να είναι αιρετοί δικτάτορες".

Πάνω στην ίδια γραμμή της ομιλίας του Γλαύκου Κληρίδη ήταν και οι κατηγορίες του υπουργού Εργασίας Πολύκαρπου Γιωρκάτζη, αγωνιστή της ΕΟΚΑ και φίλου του Γλαύκου Κληρίδη, ο οποίος σε ομιλία του στη Λεμεσό αναφέρθηκε στους αγώνες του Μακαρίου (Φιλελεύθερος **2 Δεκεμβρίου, 1959**) τόνιζε:

"Αν η αυτοθυσία χάριν του λαού, αν ο αγώνας για την ελευθερία δεν είναι πατριωτισμός, τότε τι είναι

πάτριωσμός; Μήπως πατριωτισμός είναι η καταδίκη του αγώνα της ΕΟΚΑ και του Διγενή, η συνεργασία με τους άγγλους και η προδοσία του αγώνα; Είναι πατριωτισμός ο κόκκινος φασισμός και η εκετάλλευση του λαού από εκείνους, των οποίων τα συμφέροντα θίγονται με την ανεξαρτησία της νήσου μας; Οχι ασφαλώς. Δεν μπορεί να μονοπωλήσει πατριωτισμό και να ενδιαφέρεται για το λαό το νόθο γέννημα του ανόσιου γάμου της χρεωκοπημένης ηγεσίας του ΑΚΕΛ με μερικούς πολιτικάντηδες μωροφιλόδοξους αποτυχημένους και κεφαλαιοκράτες της άκρας δεξιάς... Η ανίερη συμμαχία την οποία δημιούργησε το κοινό μίσος εναντίον του αγώνα εναντίον του υπεράξιου ηγέτη του λαού μας, του Εθνάρχη Μακαρίου, δεν θα φέρει την πρόοδο και την ευημερία, την αξιοποίηση των αγώνων και των θυσιών μας. Γιατί αυτοί που στήριξαν τον μαύρο φασισμό της παλμεροκρατίας δεν μπορούν να δώσουν πρόοδο και την ελευθερία. Γιατί οι όψιμοι πατριώτες που κόπτονται σήμερα για τις συμφωνίες της Ζυρίχης συνεστιάζονταν με τους δήμιους της Κύπρου και παρασυμοφορούσαν όταν οι άλλοι εξωρίζονταν για την ελευθερία και οι νέοι της ΕΟΚΑ ανέρχονταν το ικρίωμα. Ποιάν εγγύηση μπορεί να δώσει μια τέτοια ανίερη συμμαχία για την ελευθερία, όταν εκείνοι οι οποίοι την αποτελούν ήσαν τα στηρίγματα της αποικιοκρατίας;"

Ενας από τους ομιλητές της Δημοκρατικής Ενωσης ήταν ο Πολύκαρπος Ιωαννίδης, συνεξόριστος του Μακαρίου στις Σεϋχέλλες και στέλεχος της Δημοκρατικής Ενωσης που υποστήριζε τον Ιωάννη Κληρίδη.

Σε ομιλία του ("Εθνική" 5.12.1959) στο Στρόβολο ο Ιωαννίδης είχε πολύ βαριές κουβέντες για να πει για τον Αρχιεπίσκοπο και τις συμφωνίες της Ζυρίχης (Μεταγλώττιση):

"Ποιο είναι το τελικό αποτέλεσμα; Αλλοίμονο. Μηδέν. Και κάτω του μηδενός. Ο λαός που θυσιάστηκε και νίκησε τον αποικιοκράτη τύραννο δεν πανηγύρισε την Ενωση, αλλά αντίθετα την είδε να αποκαλείται με

συνθήκες στον αιώνα τον άπαντα. Δεν λέγομεν υπερβολές. Οι συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου απαγορεύουν ρητά και την ελάχιστη ενέργεια για επιδίωξη της Ένωσης...

Εάν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς και δίκαιοι πρέπει να παραδεχθούμε και να ομιλήσουμε, ότι υπεύθυνος για το τραγικό τέλος του Κυπριακού είναι μόνο ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Αυτός εισηγήθηκε την δεινή ανεξαρτησία και αυτός υπέγραψε τις καταστρεπτικές συμφωνίες, χωρίς δε να τις θέσει πρώτον ενώπιον του κυπριακού λαού και να ζητήσει τη γνώμη του.

Κανένας δεν τον βίασε ή ήταν δυνατόν να τον βιάσει για να τις υπογράψει. Τούτο δήλωσε επανειλημμένα και ο ίδιος. Η Ελληνική Κυβέρνηση θα κατέρρεε με την πρώτη καταγγελία της από αυτόν όπως ο ίδιος ήθελε, να μη αναζητείται λοιπόν υπεύθυνος α λαός, εκτός από τον Αρχιεπίσκοπο. Η ευθύνη για την καταβάρθρωση του κυπριακού με την επαναφορά της Τουρκίας στη νήσο και την αναγνώριση στη μικρή τουρκική μειονότητα δικαιωμάτων, τα οποία ούτε στον ύπνο της είδε, βαρύνει μόνο τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο".

Στις παραμονές των εκλογών ("Εθνική" 8.12 1959) ο Ιωάννης Κληρίδης σε μια μακρά ομιλία του στη Λεμεσό επέρριψε και πάλι όλη την ευθύνη στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο για τη συμφωνία της Ζυρίχης γιατί δεν ρώτησε τον Κυπριακό λαό και πρόσθεσε:

"Είμαι βέβαιος ότι τα οστά των ηρωϊκών πεσόντων και απαγχονισθέντων τέκνων της Κύπρου στον αγώνα για αυτοδιάθεση θα τρίζουν από αγανάκτηση, για το κατόντημα της θυσίας τους, όπως είμαι βέβαιος ότι οι επιζήσαντες αγωνιστές της ΕΟΚΑ εκτός από τους αδροπληρωμένους από τον Αρχιεπίσκοπο, είναι πλήρως απογοητευμένοι, όπως είναι απογοητευμένη και μια μεγάλη μερίδα του Κυπριακού λαού από τη συμφωνία της Ζυρίχης.

Μιλώντας σήμερα ενώπιον σας δεν ζητώ την ψήφω σας για να ανατρέψω τις συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου. Αυτές δεν μπορούν να ανατραπούν διότι

ο Αρχιεπίσκοπος δέχθηκε να τοποθετηθούν δεσμοφύλακες για να μη ανατραπούν. Και εφόσον ο Αρχιεπίσκοπος δέχθηκε να παραχωρηθούν τόσα δικαιώματα στην τουρκική κοινότητα, θα ήταν ασύνητο από μέρους οποιουδήποτε πολιτευμένου με σύνεση να συστήσει στον άοπλο ελληνικό κυπριακό λαό να αποκηρυξει τις συμφωνίες αυτές.

Αντιλαμβάνεστε μόνοι σας τις αιματηρές συνέπειες οι οποίες θα επακολουθήσουν. Γι' αυτό η σύνεση επέβαλλε όπως ανεχθούμε την καταδίκη, η οποία επιβλήθηκε στον ελληνικό κυπριακό λαό με τη συνεργεία του Αρχιεπισκόπου. Είπα ότι θα τις ανεχθώ, αλλά θα προσπαθήσω να τις καταστήσω λιγότερο οδυνηρές για ολόκληρο τον κυπριακό λαό".